

Sygn. akt I ACa 27/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Zofia Kawińska-Szwed
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz (spr.) SO del. Beata Bijak-Filipiak
Protokolant :	Justyna Wnuk

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko Skarbowi Państwa-Ministrowi Obrony Narodowej w (...) i Ministrowi Spraw Wewnętrznych w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 października 2012 r., sygn. akt I C 619/12

- 1) oddala apelację;
- 2) nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 27/13

UZASADNIENIE

Powódka K. K. wystąpiła z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Obrony Narodowej domagając się zasądzenia od każdego z nich po 1.500.000 złotych tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia w związku ze zdarzeniem, do jakiego miało dojść w 1977 r., kiedy to bez zgody i wiedzy powódki podczas porodu rozwiązanego cesarskim cięciem miało nastąpić wszycie radioaktywnej rurki na aortę brzuszną. Powódka wyjaśniła, iż w ten sposób doprowadzono do zwiększenia emisji fal przez jej mózg, co z kolei umożliwia odczytywanie przez wywiady obcych państw informacji z jej mózgu o rozmieszczeniu broni jądrowej w Australii, Japonii oraz na terenie Polski z II wojny światowej. Powódka wskazała na liczne szkody majątkowe, cierpienia

fizyczne i starty moralne, jakich miała doznać w konsekwencji tego zdarzenia. Zaznaczyła, że uzyskane odszkodowanie pozwoliłoby jej na częste zmienianie miejsca pobytu, a nadto poprawiło warunki życia.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa podnosząc przede wszystkim zarzut przedawnienia roszczenia. Niezależnie od tego strona pozwana zakwestionowała zasadność roszczenia, a także jego wysokość oraz wszelkie okoliczności faktyczne poza tymi, które wyraźnie zostały przez nią przyznane. Wskazano, iż na powódce spoczywa ciężar wykazania wszystkich przesłanek odpowiedzialności deliktowej pozwanego – zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu wynikającą z art. 6 k.c.. Tymczasem powódka, w ocenie strony pozwanej, nie wykazała jej zwinionego działania, ani na czym polega szkoda, jej wysokości i w końcu nie wykazała istnienia związku przyczynowego.

Zaskarżonym wyrokiem z 30 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo i odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu, a wydane orzeczenie następująco uzasadnił:

Powódka jest przekonana, że ma wszczepioną rurkę radioaktywną w brzuchu, która promieniuje. Stwierdziła, iż o fakcie jej wszycia dowiedziała się w 1982 r.. Powódka utrzymuje, że mają miejsce różne oddziaływania na jej osobę, mózg, a między innymi odczytywano jej myśli. Z pisma powódki do Prokuratury Rejonowej w S. wynika, że w latach 80-tych badano u niej w szpitalach poziom promieniowania. W piśmie z dnia 25 października 2012 r. powódka zawarła informację; „papiery schizofreniczki od 1988”. Na rozprawie powódka nie potwierdziła, aby miała chorować na schizofrenię.

Przechodząc do oceny dochodzonego roszczenia i rozważań jego podstawy prawnej, Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż podstawa wskazana przez powódkę nie jest ani logiczna, ani wiarygodna, a ponadto o zdarzeniu polegającym na wszczepieniu rurki powódka miała wiedzieć od 1982 r.. Powódka wiedziała także, gdzie odbył się poród, a według jej twierdzeń w latach 80-tych badano u niej poziom promieniowania. W tym stanie rzeczy podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia został uznany za zasadny. Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, iż zgodnie z art. 442¹ k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Zatem nie wnikając głębiej w zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417 k.c., Sąd Okręgowy oddalił powództwo. Natomiast o kosztach procesu postanowiono w oparciu o art. 102 k.p.c. mając na względzie trudną sytuację materialną i życiową powódki, korzystającej ze zwolnienia od kosztów sądowych i utrzymującej się z renty w kwocie 1.040 złotych.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony przez powódkę, która wniosła o ponowne rozpoznanie sprawy. Zarzuciła, iż Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie, a nadto dokonał niewłaściwej oceny dowodów. Zdaniem powódki złożony przez nią wydruk z badania USG jamy brzusznej przeprowadzonego w 2009 r., potwierdza fakt umieszczenia na aorcie rurki radioaktywnej. Na wydruku mają być także widoczne odkształcenia będące wynikiem nie tylko założenia rurki, ale także licznych skłonów wykonywanych przez powódkę przy różnych, codziennych czynnościach. Powódka wyjaśniła, iż czyniła próby o ponowienie pomiarów jej promieniowania, jednak bezskutecznie, a wyniki wcześniejszych badań zostały jej skradzione. Apelująca podtrzymała swoje żądania w zakresie odszkodowania i zadośćuczynienia, odwołując się do uzasadnienia podanego we wcześniejszych pismach.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie może odnieść spodziewanego skutku, ponieważ zarzuty w niej zawarte nie zasługują na uwzględnienie.

Przede wszystkim należy wskazać, że powódka upatruje źródła dochodzonych roszczeń w zdarzeniu, jakie miało mieć miejsce w 1977 r.. Powódka podaje, iż przy wykonywaniu zabiegu cesarskiego cięcia dokonano wszczepienia rurki radioaktywnej do jamy brzusznej, co w efekcie wywołało jej cierpienie fizyczne, straty moralne oraz spowodowało

określony uszczerbek majątkowy. Z uwagi na czas, jaki upłynął między tym zdarzeniem a datą wystąpienia przez powódkę na drogę postępowania sądowego, strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia. W dacie, kiedy miało dojść do zdarzenia wywołującego szkodę obowiązywał art. 442 § 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawniało się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Art. 442 § 1 i 2 k.c. został uchylonego przez ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2007 r. Nr 80, poz. 538), która weszła w życie 10 sierpnia 2007 r.. Tą samą ustawą dodano art. 442¹ § 1 i § 2 k.c.. Według art. 2 ustawy zmieniającej, art. 442¹ k.c. ma zastosowanie do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych. Wynika stąd, że do oceny przedawnienia roszczenia wynikającego z czynu niedozwolonego ma zastosowanie albo uchylony art. 442 k.c. (gdy roszczenie oceniane według tego przepisu byłoby przedawnione w dacie wejścia w życie ustawy) albo art. 442¹ k.c. (gdy roszczenie w tym dniu nie byłoby przedawnione). Jak już wskazano wyżej powódka powstanie swojej szkody wiąże ze zdarzeniem z 1977 r., a zatem jej roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym uległy przedawnieniu najpóźniej w 1987 r.. Z twierdzeń samej powódki wynika, że wcześniej miała mieć świadomość wyrządzonej szkody (zwiększone promieniowanie), gdyż badania ustalające stopień jej promieniowania miały być przeprowadzone w 1982 r.. Licząc okres przedawnienia od momentu dowiedzenia się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia, roszczenia powódki uległy przedawnieniu w 1985 r.. Wobec tego roszczenia powódki uległy przedawnieniu na podstawie art. 442 § 1 k.c., a nie ja wskazał Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 442¹ k.c.. Zmiana podstawy prawnej nie wpływa jednak na zmianę oceny, że roszczenia uległy przedawnieniu. Zatem stanowisko Sądu pierwszej instancji należy uznać za trafne. Skutkiem uznania przedawnienia roszczeń jest niemożność ich skutecznego dochodzenia, co skutkowało oddaleniem powództwa. Rację należy przyznać Sądowi pierwszej instancji, że w tej sytuacji zbędna stawała się głębsza analiza podstawy dochodzonych roszczeń, a zwłaszcza rozważanie zaistnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Skarbu Państwa. Tym niemniej należy stwierdzić, iż okoliczności faktyczne przytaczane przez powódkę na uzasadnienie dochodzonych roszczeń budzą poważne wątpliwości. Wbrew przekonaniu powódki, dowodu na umieszczenie rurki w jamie brzusznej nie stanowi złożona do akt kserokopia nieopisanego wydruku badania USG. Dowodów na zaistnienie szkody nie stanowią także pisma kierowane przez powódkę do różnych instytucji państwowych oraz uzyskiwane przez nią odpowiedzi. Świadczą one jedynie o prowadzeniu takiej korespondencji oraz stanowisku zajmowanym przez niektórych z adresatów tych pism.

W tym stanie rzeczy apelacja powódki, jako niezasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.. Podzielając ocenę Sądu pierwszej instancji, Sąd odwoławczy także uznał, iż z uwagi na szczególne okoliczności dotyczące stanu zdrowia powódki i jej sytuacji majątkowej, zachodzą przesłanki do odstąpienia od obciążania jej kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c..